קו:

צדקה מ"ד צדקה אבל תכשים יהבינן לה

דלא ניחא ליה דתינוול יותא שמע אהיבמה

ג' חדשים הראשונים ניזונת משל בעלה

מיכן ואילך אינה ניזונת לא משל בעלה

ולא משל יבם עמר בדין וברח ניזונת משל יבם אמר לך שמואל למאי ניחוש לה להאי

אי משום צררי לא מיקרבא דעתיה לגבה

אי משום מעשה ידיה לא משתעברא ליה

תא שמע ייהאשה שהלכה היא ובעלה

למדינת הים ובאת ואמרה מת בעלי

רצתה ניזונת רצתה גובה כתובתה יגירשני

בעלי מתפרנסת והולכת עד כדי כתובתה

הכא נמי כששמעו בו שמת ומאי שנא עד

כדי כתובתה דאיהי היא דאפסידה אנפשה

תא שמע יכיצד אמרו ממאנת אין לה

מזונות אי אתה יכול לומר ביושבת תחת

בעלה שהרי בעלה חייב במזונות אלא

כגון שהלך בעלה למדינת הים לותה ואכלה

עמרה ומיאנה ימעמא דמיאנה הא לא

מיאנה יהבינן לה אמר לך שמואל הכא

למאי ניחוש לה אי משום צררי צררי לקטנה

לא מתפים ואי משום מעשה ידיה קטנה לא

ספקה מאי הוה עלה כי אתא רב דימי אמר

מעשה בא לפני רבי בבית שערים ופסק לה

מזונות לפני רבי ישמעאל בצפורי ולא פסק

לה מזונות תהי בה רבי יוחנן וכי מה ראה

רבי ישמעאל שלא פסק לה מזונות הא לא

נחלקו בני כהנים גדולים וחנן אלא לענין

שבועה אבל מזוני יהבינן לה א"ל רב שמן

בר אבא כבר תרגמה רבינו שמואל בבבל

יו) יכנות נוו., כ) [עוספתו פ״ו], ג) [עי׳ תוס׳ ב״מ יו: ד״ה הוליאה ותוס׳ לעיל פט:

ד"ה יכולן, ד) לעיל נח: ודף

מט: גיטין עו:], ס) ע"ו לג: פסחים ל:, ו) [נדרים לג:],

נ) שם לג., ה) [דף קח.], ט) [ערך קניא],

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד״ה איהי וכו' כיון דשמעו: (ב) תום' ד״ה הני

לעזי רש"י

פלומבלי"ר ופלומי"רו

קיריויני"ש [קריבצי"ש].

אלו"ם. אלום.

וכו' סיד והוניא

נר מצוה בג א מיי פי״ח מהלי אישות הלי טו סמג עשין כא טור ש״ע אה״ע סי קס

סעיף א: סעיף א: בד ב מיי׳ שם הלי כד סמג שם טוש"ע שם סימן לג סעיף יו [וברב אלפס עוד ספיף יו [וכוב מופט שוז פי"א דמכילמין דף קכא:] כה ג מיי פכ"ד מהלי אישות הל' ה סמג עשין נא טוש"ע שם סי' קטו סעיף ה [וברב אלפס פי"א דמכילמין

דף קכה:]: בו ד מיי פי"ב שם הלי יט סמג עשין מח ולאוין פא טוש"ע שם סי" ע סעיף ח: בז ה מיי פ"ה מהלי חמן ומלה הלי כה ופי"ז מהלי מאכלות אסורות הלי ב סמג לאוין עח וקמח טוש"ע א"ח סי' תנא סעי' כג וטוש"ע

יו"ד סי קכ סעיף א: בח ו ז מיי פי"א מהלי מאכלות אסורות הלי יט סמג לאויו המח טוש"ע אישות הל' יט סמג עשין מח ולאוין פא טור ש"ע לה"ע סי׳ ע סעיף ח:

תוספות רי"ד ובעלה למדינת הים וכאה ואמרה מת בעלי רצתה שהאשה שאמרה מת בעלי נאמנת להנשא וכמו שנאמנת להנשא כך נאמנת ליטול כתובה כדאמרינן . כיבמות בהאשה בש״א חזרו ב״ה להודות כר"ש וכמו שואמוח לגרוח כתובתה כך היא נאמנת על המזונות גרשני בעלי מחפרומה והולכה עד כדי כתובתה פי׳ כשאומרת גרשני אינה נאמנת על בכי אינה כאמנוני כי הגירושין והלכך אינה יכולה לגבות כתובתה דשמא לא גורשה אבל מזונות אית לה ממה נפשר דאי גירשה כל יש לה מזונות כדין כל אשה שהלך בעלה למדינת הים שהקן בעלה למהינת הים ודוקא עד שיעור כתובתה אבל יותר משיעור כתובתה לא דהא אמרה גירשני שאין מזונות לגרושה. בשלמא למ"ד פוסקין מזונות לא"א שפיר פי׳ היינו דמתפרנסת אי גרשה יש לה כתובה אי לא גרשה מזוני אית לה אלא למ"ד אין פוסקין מזונות לא"א מאי איכא למימר פי׳ דילמא לא גירשה וא"א היא וכיון דאין פוסקין מזונות לא"א (איהי שקילא) [היכי שקלא] מזונות ^f) פי כששמעו בו שמת דממה נפשך גירשה כתובתה אית לה לא גירשה מזווי ומי איח אפילו טובא נמי פי׳ דכיון . ששמטו רו שמח הרי היא לעולם אפילו יותר משיעור כתובתה פי׳ דתנן כל זמן כתובה לעולם שאני הכא דאיהי היא דאפסידא אנפשה דאמרה היא דאפטידא אנפשה דאמרה גירשני בעלי פי׳ ואין לגרושה מזונות הלכך . עד שיעור כתובתה שקלא עו שיעון כווובונוו שקלא ממה נפשך אבל טפי לא ומהכא מוכח דכל אלמנה דעלמא מתפרנסת והולכת

לבד בדין וברח. נפרק החולן (יבמות דף מא: ושם) פרש"י דוקא ברח אבל חלה הוא או חלתה היא לא משמע לפי דבריו דקנס הוא ותימה אם כן מאי קפריך הואיל ומשום קנס מתפרנסת ויש לומר דאי חיישינן כולי האי ללררי כדחייש שמואל לא היה לקונסו

כל כך ור״ח פירש שמנא בירושלמי בריש אף ע"פ דברח לאו דוקא אלא ה"ה חלה דניזונת משלו וא"ת והא אמרינן חלה הוא או היא אינו מעלה לה מזונות לחד לישנא גבי הגיע זמו ולא נשאו יש לומר שאני הכא שהיה לו לכנוס מיד אחר הגעת הזמן אחר שלשה חדשים אבל התם כשהתחיל חליו לפני שהגיע זמן מאי הוה ליה למיעבד ומיהו קשה אי בחלה נמי מעלה לה מזונות אמאי אמרי' בסמוך דלא משעבדא ליה למעשה ידיה וי״ל דבחלה נמי קנסינן ליה משום דלא כנס מיד אחר שלשה חדשים ואחר שעמד בדין מיד ואם תאמר לפרש"י דמפרש דוקה ברח הבל חלה לה בפ"ק (דף ב) דמיבעיא לן חלה מהו אמאי לא פשיט מהכא דאמרי׳ דוחה ברח הבל חלה לה וכל שכן הוא דהא הכא דאין לה מונות אף על פי שפשע קלת שהיה לו לכונסה מיד אחר שעמד בדין אבל התם חלה קודם שהגיע הזמן מאי הוה ליה למיעבד דעל כורחין בהכי מיירי דאי חלה הוא אחר כך פשיטא דאין להפסידה ואיכא למימר דיבמה שאני דלאו אגידא ביה כולי האי כמו ארוסתו ואינה עומדת כל כך לכונסה לא מיחייב מזונות כולי האי ומיהו קשה לפירוש רש"י דעל כורחין מוקי האי ברח שלא מחמת מרדין אלא מחמתה דאי לאו הכי היינו חלה ואם כן מאי קפריך הכא למ"ד אין פוסקין מזונות לאשת איש הרי הכא לא שייך התפסת לררי הואיל ומחמתה ברח:

הני מאני דקוניא. פי׳ נקונטרס פלומי"ר בלע"ז כלי חרם שמתיכין לתוכו עופרת ואין נראה לר"ת דבובחים פרק איזהו מקומן (דף נד.) גבי עשיית מובח תניא מביא סיד וקוניה (כ) וממחה ושופך הוה ליה למימר אבר שהוא לשון ברייתא ועוד אמר רבי מדמסיק עלייהו בפ"ב דמסכת ע"ו (דף לג: ושם) ובפרק כל שעה (פסחים דף ל: ושם) משום דמלרפי פירוש שמעורב בהם לריף שקורין אלו״ם בלע״ז על כן נראה כדפירש הערוך ש דקוניא היינו כלי חרם המחופה בהתכת זכוכית ולהכי מסיק עליה דמלרפי משום דזכוכית תחילת ברייתו מן החול ובאותו חול מעורב לריף ולהכי בלעי

וכן מורה רבינו תם באותם פלומי"ר

שלנו שמחיכין לחוכן עופרת אינן נאסרין ביי"נ יותר משאר כלי חרס ועוד מדקדק ר"ת אף אם היה כולו מעופרת לא היה נאסר ועכשיו שאין בו אלא עופרת מעט יאסר אבל בהתכת זכוכית ניחא דאפי׳ כולן של זכוכית אינו נאסר לפי שנתבשל היטב ואינו נבלע אבל קוניא לא נתבשל כל כך ובלע טפי: ירוכן. פירש בקונטרס לענין חמץ בפסח וגיעולי עובדי כוכבים ויין נסך ולא משום דאינטריך למיפסק הלכה כרב זביד לענין חמץ בפסח דהא מרימר דפליג עליה ושרי ירוקי דוקא לענין יין נסך אבל לענין חמץ בפסח

מודה דאסירי אפי׳ חיורי כדאיתא בהדיא בפ׳ אין מעמידין (ע״ז דף לג:) ומפרש התם טעמא דחשמישו בחמין: חבן אומר איבר מעותיו. ליכא לאקשויי מהא דקיימא לן (לעיל פ.) היורד לחוך שדה של חבירו ונטעה שלא ברשות דשמין לו כאריס ולבונה חורבתו של חבירו דנותן לו מה שההנהו (ב"מ קא. ע"ש) דהתם השבח בעין הוא ודין הוא שיטול אבל הכא לא השביח לו שום שבח נכסים אלא שהצילו מגביית בעל חובו ולא מידי יהיב ליה והוה כמבריח ארי מנכסי חבירו דאע"ג דמהנה אותו לא מתחייב מידי כדמסיק בנדרים באין בין המודר (דף לג:) וא"ת הא אמרי׳ בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף לג:) שומר חנם שהיה

> כתובתה והדר גביא כתובתה ולאפוקי ממ״ד שאין אלמנה יכולה ליקח מזונות יותר משיעור כתובה כדכתבי׳ לעיל בפ׳ אלמנה ניוונת: ת״ש כיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות אי אתה יכול לומר ביושבת תחת בעלה שהרי בעלה חייב במזונותיה אלא כגון שהלך בעלה למדינת הים ולותה ואכלה ועמדה ומיאנה טעמא דמיאנה הא לא מיאנה יהבינן לה ושמואל הכא למאי ניחוש אי משום צררי צררי לקטנה לא מתפיש ואי משום מעשה ידיה התם קטנה לא ספקה ומהכא מוכח דמי שהלך בעלה למדינת הים ולותה ואכלה הבעל חייב לפרוע מה שלותה דרוקא ממאנת היא דלית לה אבל אשה דעלמא אית לה ודכותיה אמרינן בפ' יש מותרות ומאי דאמרינן לקמן מי שהלך למדינת הים ועמד אחד ופרנס את אשתו הניח מעותיו על קרן הצבי דוקא כשפרנס הוא מאליו שלא אמרה לו אשתו הלויני והוא מאליו היה מספיק לה מזונות דאמרינן רצה לכבדה מאליו ואין הבעל חייב לפורעו אבל היכא דהיא אמרה לו הלויני והלוה לה כיון שע״ד הלוואה נתן לה חייב הוא לפורעו ומסיק תלמודא והלכתא

לדקה. אין ב"ד פוסקין לדקה לעניים מנכסיו בזמן ששאר בני העיר פוסקין עליהן לדקה: מכשיע. בשמים להתקשע בהן אשתו: שלשה חדשים הראשונים. שאינה יכולה לא להנשא ולא להתייבם ניזונת משל בעלה: עמד בדין. ואמרה לו כנוס או חלוץ: רצחה ניוונם כו'.

שהאשה נאמנת לומר מת בעלי ותינשא וכשם שנאמנת לינשא כך נאמנת ליטול כתובתה כדאמרינו במסכת יבמותף) מספר כתובתה נלמד לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי: מתפרנסת והולכת כו'. כתובה לא גביא שמא לא גירשה ובגירושין לא האמינוה אבל מזוני יהבינן לה ובפרעון כתובה ממה נפשך אם גירשה הרי נטלתן בכתובתה ואם לאו הרי הוא חייב במזונותיה: איהי היא דאפסדה אנפשה. שאמרה גרשני וגרושה אין לה מזונות. וכי תימא כיון (א) דשמעה שמת תגבה כתובתה יחד אין הכי נמי והאי דקאמר מתפרנסת והולכת אם אינה רולה ליטול כתובתה דסבורה שמא לא מת ונוח לה ליטול לשם מזונות שחם יבא בעלה תהא כל כתובתה קיימת ומתפרנסת עד כדי כתובתה ותו לא יהבינן לה: מאני דקוניא. כלי חרם שמחפין עליהם עופרת שקורין פלומבלי"ר בלע"ו: ירוקי אסירי. לענין חמץ בפסח וגיעולי עובדי כוכבים ויין נסך: חיורי שרו. לפי שהעופרת מחליק את החרס ואינו מניחו לבלוע. אבל הירוקים מעורב לריף שקורין אלו״ם בתוך העופרת והוא עז ומחלחל את החרם ובולע והכי אמרי' במסכת ע"ז (דף לג:) דמלרפי ובלעי: קרטופנא. ביקועי קיריויני"ם בלע"ו: בותבר' חנן חומר חיבד חם מעותיו. שלח אמרתי לך הלוני ואני אפרע אבל אם הלוה את האשה מעות למזונותיה על מנת שתשלם לו הוא תובעה והיא תובעת הבעל וישלם כדאמר לעיל בממאנת ולוותה ואכלה

הא לא מיאנה משלם: גבז' מה ראה רבי שלא פסק לה דהא לא נחלקו שוקל הגני כהנים גדולים אלא לענין שבועה אבל מזונות יהבינן לה אמר ליה רב שמו בר ארא ררר תרימד מיינים בר ליה רב שמן בר אבא כבר תרגמה שמואל בכבל כששמעו בו שמת אמר ליה פתריתו בה כולי האי והלכתא כותיה דרב ופוסקין מזונות לאשת איש והלכתא כותיה דרב הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה והלכתא כותיה דרב זביד בקוניא דאמר רב זביד סיהני מאני דקוניא יחיורי ואוכמי שרו ירוקי אסירי ולא אמרן אלא דלית בהו קרמופני אבל אית בהו קרמופני אסירי: מתני שהלך למדינת הים ועמד אחד ופירנם את אשתו חנן אומר איבד את מעותיו נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו ישבע כמה הוציא ויטול א"ר דוִסא בן הרכינס כדבריהם א"ר יוחנן בן זכאי ייפה אמר חגן הניח מעותיו על קרן הצבי: גמ' ״תנן התם המודר הנאה מחבירו

כששמעו בו שמת א"ל פתריתו בה כולי האי כי אתא רבין אמר מעשה בא לפני רבי בבית שערים ולא פסק לה מזונות לפני רבי ועמדה ומיאנה טעמא דמיאנה ישמעאל בציפורי ופסק לה מזונות א"ר יוחנן

דלא ניחא ליה דתינוול.

מוסף רש"י

אע"פ שלא לוה בלכתו, (לעיל היבמה שלשה חדשים הראשונים. שאינה יכולה להנשא מחמת בעלה, גדונת משל בעלה. שכן כתב לה את תהא יתבא בניתי ומתזנא מנכסי כל יומי מיגר לרמלותיך, מיכן ואילך אינה ניזונת לא משל בעלה ולא משל יבם. ואינה דומה לשאר אלמנה, לאחר ואומרת מחמת פלוני בטלי שכבודו נדול טלי. יש בעני שכבוזו גוול עני, יש לה מזונות, אבל הך אגידא ביבס, לפיכך אין לה על נכסי בעל מזונות ולה משל יבת עד שתכנס לחופה (יבמות מא:). עמד בדין. שתכעתו כדין או כנום או פטור וברח. בזונת משל יבם. דקנסיט ליה (שם). יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונת. משלך, ואיני עושה. לך כלום חלח לעלמי (לעיל נח:) איני ניזונת משל בעלי ואיני עושה לו מלאכה, דכי תקון רבנן מזוני להנאמה תקון, זמנין דלא ספקה במעשה ידיה ואחר כרן חקנו מעשה ידיה לבעלה משום איבה, הלכך יכולה לומר אי אפשי (גימיו נוז:) אנני איני לריכה לכך, מעונגת אני ואי אפשי לעשות מלאכה, אמצא לי מזונות, או יש לי אומנות יקרה יתר על כדי מזונותי (לעיל פג.). מאני דקוניא. פלומי"ר כלע"ז ושל חרם הוא וטוח באבר (פסחים ל: וכעי"ז ע"ז לג:). ירוקי אסור. עשויין מקרקע שחופרים ממנה לריף, אלו״ם בלע״ז, והוא עז ובולע לעולם יפחחים וווח ורווי"ז וו"ז ווחח קרטופני. נקעים וסדקים

ולסוף ג' חדשים הראשונים . כדאמרן לעיל ובלא שבועה אמר רב יכולה אשה שתאמר

.(DW T"V)

תוספות רי"ד (המשך)

כחנן. והלכתא כרב הונא אמר רב דאמר רב הונא עושה. והלכתא כותיה דרב זביד בקוניא דאמר רב זביד

שרו ירוקי אסירי פי׳ דמצרפי ואי אית בהו קרטופני כולהו אסירי פי׳ קערות של חרס מחופות בעופרת אוכמי וחיורי שרו לענין חמץ בפסח וגיעולי עובדי כוכבים ויין נסך. לפי שהעופרת מחליק את החרס ואינו מניחו לבלוע אבל הירוקים מערב בהן צריף בתוך העופרת והוא עז ומלחלח את החרס ובולע ואי אית בהו קרטופני פי׳ בקעים וסדקים כלהו אסירי שדרך אותן הסדקים לבלוע החרס מתוכן ואין לו תקנה לעולם עי׳ בפ׳ אין מעמידין: **מתני׳** מי שהלך למדינת הים ועמד א׳ ופרנס את אשתו חנן אומר אבד מעותיו נחלקו עלי׳ בני כהנים גדולים ואמרו ישבע כמה הוציא ויטול א״ר דוסא בן הרכינס חייב לפרוע כדכתבינן לעיל והלכתא כחנן כדמסקינן לקמן בהלכות הפוסק מעות לחתנו: תנן התם המודר הנאה מחברו